

Svar på skriftligt spørgsmål om finansieringen och fortsättningen av rehabiliterande psykoterapi

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 967/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Sari Sarkomaa /saml m.fl.:

Hur ämnar regeringen ordna rehabiliterande psykoterapi som en del av reformen av social- och hälsovården,

hur ämnar regeringen säkerställa jämlik tillgång till rehabiliterande psykoterapi och tillämpning av jämlika kriterier i hela landet,

hur säkerställer regeringen att riktlinjen som kommittén för rehabiliteringsreformen tagit fram om FPA:s rehabiliterande psykoterapi fullföljs i reformen av social- och hälsovården och

ämnar regeringen genomföra målen för terapigarantin?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Psykoterapi tillhandahålls både som vård och rehabilitering inom den offentliga hälsovården och som rehabiliterande psykoterapi som FPA ersätter. Kommunerna är enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) skyldiga att ordna psykoterapi som en del av sjukvården. Den offentliga hälsovården genomför de psykoterapitjänster som den ansvarar för själv eller som köptjänster. Tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården har 2018 bestämt att psykoterapier och psykosociala behandlings- och rehabiliteringsmetoder som befunnits effektiva ska omfattas av hälsovårdens tjänsteutbud som en del av den målinriktade behandlingen och rehabilitering av störningar i den psykiska hälsan eller missbruk i alla skeden av vården eller rehabiliteringen. I statsrådets förordning om arbetsfördelning och centralisering av vissa uppgifter inom den specialiserade sjukvården (Srf 582/2017) ges universitetssjukhusens sjukvårdsdistrikt samordningsansvaret för bedömningen av de psykoteraeutiska och psykosociala metoderna och för upprätthållande av kunskaperna om dem inom sina områden.

FPA igen ordnar och ersätter rehabilitering och tryggar utkomsten för den som får rehabilitering medan rehabiliteringen pågår i enlighet med lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005). Personen har rätt till rehabilitering som FPA är skyldig att ordna när kraven som fastställs i lagen uppfylls. FPA ersätter ändamålsenlig rehabiliterande psykoterapi som stöder arbets- och studieförmågan för en försäkrad person mellan 16 och 67 år om den korrekt fastställda och diagnosticerade psykiska ohälsan hotar den försäkrades arbets- och studieförmåga. Personen ska vara försäkrad i enlighet med sjukförsäkringslagen (1224/2004). Rehabiliterande psykoterapi kan ges av terapeuter vars kompetens bekräftats av FPA och vars uppgifter införts i FPA:s register över tjänsteproducenter av rehabilitering.

Kommitteen för rehabiliteringsreformen lade 2017 fram sammanlagt 55 förslag på en reform av rehabiliteringen (Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2017:41). Utgångspunkten för förslagen om ordnande av rehabilitering var att rehabiliteringen är en del av helheten av välfärdstjänster. Kommittén föreslog att ansvaret för ordnande och finansieringen av den sociala och medicinska rehabiliteringen överförs till landskapen och experiment till stöd för ändringen. De övriga förslagen gällde bland annat förtydligande av företagshälsovårdens roll, regelbunden bedömning av rehabiliteringsbehovet och preciseringar i lagstiftningen.

Enligt statsminister Marins regeringsprogram utvecklas rehabiliteringen 2020–2022 i enlighet med rehabiliteringskommitténs förslag. Social- och hälsovårdsministeriet publicerade i december 2020 en verksamhetsplan för reformen av rehabiliteringen (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:39) i vilket de väsentliga metoderna har samlats med vilka rehabiliteringen kommer att reformeras under de kommande åren. Rehabiliteringen utvecklas som en del av det nationella ändringsprogrammet och som särskilda lagprojekt. Enligt verksamhetsplanen utarbetas för hänvisningen till medicinsk rehabilitering under 2020–2022 nationella grunder för hänvisning till rehabilitering. Ansvaren för ordnande och finansiering av krävande medicinsk rehabilitering och rehabiliteringspsykoterapi som FPA är skyldig att ordna bedöms som en del av beredningen av avvecklandet av flerkanalsfinansieringen 2020–2021.

I medborgarinitiativet gällande terapigaranti föreslås att det föreskrivs om psykosocial vård vid psykisk ohälsa inom primärhälsovården och om tidsgränserna för tillgången till vården. Den nationella strategin för psykisk hälsa som publicerades i början av 2020 innehåller förslag på hur arbetet för psykisk hälsa och tjänster gällande psykisk hälsa kan utvecklas 2020–2030. Hit hör en förbättrad tillgång till psykosociala behandlingsformer. För att detta ska lyckas krävs förbättrade samarbetsstrukturer mellan basnivå och specialistsjukvården i syfte att identifiera ohälsa och till stöd för helhetsvården och interventionerna.

Man eftersträvar att nå målen för strategin för psykisk hälsa inom programmet Framtidens social- och hälsovårdscentral genom att stärka basnivåns samarbete med specialistsjukvården och genom att införa psykoterapier och förebyggande och terapeutiska psykosociala metoder på basnivå. I alla regioners projekt utökas tillgången till psykosociala metoder i tjänsterna för unga på basnivå. Betoningen av åtgärder i anslutning till vården av annan psykisk ohälsa varierar från region till region. Dessutom har man med statsbidrag för social- och hälsovårdsreformen som anknyter till programmet Framtidens social- och hälsocentralprojektet finansierat projektet ”Terapiat perustasolle” inom Helsingfors universitetssjukhus specialansvarsområde. Dess mål är ett omfattande utbud av psykosociala behandlingar som verkar på låg tröskel på basnivå. Syftet är att under 2021 genomföra en kompletterande ansökan om statsbidrag gällande programmet Framtidens

social- och hälsocentral. När det gäller vårdgarantin pågår beredningen av en åtstramning av tillgången till vård till 7 dagar inom primärvården. Tillgången till vård inom primärvården gäller vård av både fysiska och psykiska hälsoproblem.

Helsingfors 8.1.2021

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen